

ČESKÁ ŠKOLNÍ INSPEKCE

Oblastní pracoviště

Praha

Inspekční zpráva

Speciální školy Karla Herforta

Josefská 4, 118 00 Praha 1 - Malá Strana

Identifikátor školy:600 020 720

Zřizovatel:MŠMT ČR, Karmelitská7, 118 12 Praha1

Školský úřad Praha1, Vodičkova 32/700, 110 00 Praha 1

Termín konání orientační inspekce:7.-9.prosince 1999

Čj.	010 1674/99-4011
Signatura	oa1nt201

HODNOCENÍ KVALITY VZDĚLÁVÁNÍ

Pracovní vyučování a praktická cvičení

Kvalita výuky pracovního vyučování ve zvláštní škole byla posuzována v 1.a 2. ročníku /vánoční cukroví/, v 7. ročníku /chlapci - vaření/, v 7.,8.,9. ročníku /dívky - lepení, šití, háčkování/, v 8.ročníku /chlapci - výroba z plastů/ a v 9. ročníku /chlapci -vánoční výzdoba/. Hospitační činnost praktických cvičení proběhla ve všech třech ročnících praktické školy /příprava pokrmů, ruční práce/.

Časová dotace obou předmětů odpovídá schváleným učebním plánům. Členění učiva do ročníků je v souladu s osnovami. Kontinuita učiva je zajištěna vzájemnou komunikací vyučujících jednotlivých předmětů. Učitelé byli na jednotlivé hodiny velmi dobře připraveni, procvičované činnosti odpovídaly tematickým plánům vyučujících.

Většina vyučujících ZvŠ a všichni vyučující PrŠ splňují podmínky odborné i pedagogické způsobilosti. Pro výuku prací v domácnosti dívek a praktických cvičení škola využívá dvě cvičné kuchyně a dvě učebny na výuku šití. Prostory pro výuku dílenských prací chlapců jsou malé a jejich vybavení vzhledem k náročnosti osnov není optimální. Prostředí dílen a dalších prostor je podnětné a estetické.

Struktura hodin odpovídala věku žáků i výukovým cílům, vyučovací čas byl efektivně využíván. Ve třídách i v dílně byla práce dobře zorganizována. Vyučující si ověřovali pochopení zadávaných úkolů. Žáci byli vedeni v rámci možností k samostatné práci, zohledňováno bylo individuální tempo jednotlivců. Většina žáků projevovala zájem o práci a měla pozitivní vztah k pracovním činnostem. Výuka byla vhodně vázána na využití v praxi. Ve všech případech byly dodrženy zásady pedagogické i BOZP. Během teoretické části vyučování bylo okamžitě zpětně ověřováno pochopení učiva žáky. V některých třídách byly zjištěny rezervy ve využívání didaktické techniky. Negativně ovlivňovalo výuku pracovního vyučování organizační uspořádání hodin ve školním rozvrhu. Ten stanoví v některých dnech současnou výuku pracovního vyučování v několika třídách a neumožňuje tak optimální využití dílen a dalších prostor určených pro výuku tohoto předmětu.

Kvalita výuky pracovního vyučování a praktických činností je velmi dobrá.

Matematika

ČŠI hospitovala v hodinách matematiky v 6., 8. a 9. ročníku zvláštní školy a ve 3. ročníku praktické školy.

Matematika je vyučována ve všech třídách v časové dotaci, která odpovídá schváleným učebním plánům. Členění učiva do jednotlivých ročníků je v souladu s osnovami.

Personální podmínky výuky jsou v jednotlivých třídách odlišné. Ve většině sledovaných tříd matematiku vyučovaly učitelky s dlouholetou praxí a odpovídající odbornou a pedagogickou způsobilostí, v jedné třídě byla výuka zajištěna méně zkušenou učitelkou bez potřebné kvalifikace a praxe.

Hodiny matematiky vyučované kvalifikovanými učitelkami byly na velmi dobré úrovni. Vyučující využívaly průběžné motivace, rozmanitých vyučovacích metod, vyučovaly názorně, přiměřeně k úrovni žáků. Hodiny měly vhodnou strukturu, žáci komunikovali s vyučujícími a zapojovali se aktivně do výuky. Naopak, při výuce realizované učitelkou bez kvalifikace byly zjištěny nedostatky vyplývající z nezkušenosti vyučující. Žáci pracovali stereotypně s knihou a sešitem. Učitelka nevyužívala moderních vyučovacích metod a nedokázala žáky aktivizovat.

Efektivnost výuky byla v tomto případě výrazně nižší.

Třídy jsou vhodně vybaveny knihami i názornými pomůckami. Prostředí je podnětné a estetické, pamatováno je i na relaxaci žáků. Rezervy jsou ve vybavení jednotlivých učeben moderní didaktickou technikou a v jejím využívání při vyučování.

Matematika je vyučována na velmi dobré úrovni.

Tělesná výchova

Hospitace proběhly ve 3., 5., 7.-9.třídě zvláštní školy a v 1. a 3. ročníku praktické školy.

Tělesná výchova je v souladu s učebním plánem vyučována ve zvláštní škole ve tříhodinové dotaci, v praktické škole v dotaci dvouhodinové. Členění učiva do jednotlivých ročníků odpovídá učebním osnovám. V návaznosti učiva jsou rezervy, stejně jako v zajištění kontinuity výuky tělesné výchovy mezi jednotlivými ročníky.

Výuka tělesné výchovy je zajištěna několika pedagogy. Většina z nich má předpoklady pro úspěšnou výuku tohoto specifického předmětu a splňuje podmínky odborné a pedagogické způsobilosti. Materiální podmínky výuky jsou velmi skromné. V zimních měsících a ve dnech s nepříznivými povětrnostními a rozptylovými podmínkami probíhá výuka převážně ve školní tělocvičně malých rozměrů, jejíž využití je omezeno umístěním klavíru v rohu místnosti. K výuce je navíc využívána prostorově stísněná herna s jedním stolem na stolní tenis, popřípadě upravená učebna. Ve dnech s příznivými povětrnostními podmínkami řada učitelů cvičí se žáky na hřištích v okolí školy, popřípadě na blízkém kopci Petříně.

Sledované hodiny měly rozdílnou úroveň. Pozitivem velmi dobrých hodin bylo vhodné vystupování pedagogů, dodržování zásad bezpečnosti při cvičení, nošení cvičebních úborů, pořadovost včetně zahajování a zakončování hodin nástupy, pestrá struktura hodin a zařazování soutěží. Do některých hodin byly vhodně začleněny prvky jógy, relaxační cvičení i cvičení na hudbu. Průměrné hodiny se vyznačovaly nižší intenzitou cvičení, omezeným množstvím spontánních i řízených pohybových aktivit a méně vhodným výběrem pohybových činností. V řadě případů nebyl zřetelný cíl výuky, rezervy byly ve vstupní i průběžné motivaci i v zapojení necvičících žáků.

Připomínky má ČŠI k uspořádání hodin Tv ve školním rozvrhu i k vedení dokumentace o žácích. Ta zpravidla obsahuje pouze dílčí údaje týkající se somatických ukazatelů, výsledků kontrolních cvičení, měření, klasifikace žáků apod. Zápisy v třídních knihách v některých případech nekonkretizují dostatečně obsah jednotlivých hodin, obsahují údaje nadbytečné a stejně jako tematické plány dokumentují rezervy v systému výuky tělesné výchovy ve škole.

I přes skromné podmínky škola pořádá sportovní dny a sportovní soutěže v plavání, stolním tenisu, vybíjené, eventuálně dalších sportech. Škola zajišťuje pro žáky PrŠ lyžařské zájezdy a organizuje „Petřínský běh“, kterého se zúčastňují i žáci jiných speciálních škol. Pozitivem je také zapojování žáků školy do soutěží pořádaných jinými organizacemi.

Vzhledem k podmínkám, lokalitě a velikosti školy a dalším objektivním skutečnostem škola neorganizuje zájmové sportovní kroužky, rekreační přestávky ani zdravotní tělesnou výchovu.

Tělesná výchova je realizována na dobré úrovni.

Zeměpis, vlastivěda

ČŠI hospitovala v 5., 7., 8. a 9. třídě zvláštní školy.

Zeměpis a vlastivěda jsou vyučovány v souladu s učebním plánem, členění učiva do jednotlivých ročníků odpovídá učebním osnovám. Učitelé se na hodiny připravují, v některých případech se jim však nedaří dát do souladu množství učiva a možnosti žáků a hodiny „časově nevycházejí“. Rezervy jsou také v zajištění kontinuity výuky při zastupování za nepřítomné pedagogy.

Při výuce je velmi dobře využívána odborná a pedagogická způsobilost vyučujících. Výukové prostory odpovídají psychohygienickým podmínkám. Žáci pracují s moderními učebnicemi schválenými MŠMT ČR, s pracovními sešity, se školními atlasy, s nástěnnými mapami a s dalšími pomůckami. Ve vedení pracovních i školních sešitů jsou rezervy.

Struktura sledovaných hodin byla pestrá a odpovídala věku žáků a výukovým cílům. Ve výuce jsou dostatečně zohledňovány individuální potřeby a schopnosti žáků, vyučovací čas je využíván efektivně. V některých hodinách byly zaznamenány drobnější nedostatky v oblasti věcné správnosti, tolerován byl nevhodný postoj žáků u nástěnných map i ukazování bez použití ukazovátka. Ne vždy zbyl dostatečný prostor ke zopakování probraného učiva, ke zhodnocení výkonu žáků a k procvičení zadaného domácího úkolu.

Učivo je vhodně aktualizováno, posilovány jsou mezipředmětové vztahy. Ve výuce jsou uváděny příklady z praxe, vyučující se snaží navazovat na životní zkušenosti žáků. V průběhu hodin jsou žáci vhodně motivováni, pouze ve využívání vstupních motivačních metod jsou rezervy. Hodnocení žáků je zaměřeno převážně pozitivně. Opakování má návaznost na probírané učivo, hodnocení výkonu je objektivní, spravedlivé a učiteli zdůvodněné.

Učitelé respektují osobnosti žáků, komunikace je založena na vzájemné důvěře. Vyučující pozitivně ovlivňují psychosociální podmínky výuky.

Kvalita výuky zeměpisu je velmi dobrá.

Hodnocení kvality vzdělávání

Kvalita výuky pracovního vyučování, praktických činností, matematiky, zeměpisu a vlastivědy je velmi dobrá, kvalita výuky tělesné výchovy dobrá. Celkem škola zajišťuje velmi dobrou úroveň vzdělání.

HODNOCENÍ KVALITY ŘÍZENÍ

Plánování

Koncepční záměry byly stanoveny na základě analýzy podmínek škol. Hlavní prioritou při vytváření koncepce rozvoje zvláštní školy je snaha pomáhat dětem s mentálním handicapem, s kombinovanými vadami a dětem z dysfunkčního sociokulturního prostředí. Praktická škola s tříletou přípravou v souladu s § 32 zákona č.29/1984 Sb., o soustavě základních škol, středních škol a vyšších odborných škol /školský zákon/, ve znění pozdějších předpisů, vzdělává zejména absolventy zvláštních škol a neúspěšné absolventy základních škol. Nad rámec svých povinností slouží též jako sociální síť pro žákyně, které z prospěchových důvodů, s ohledem na zdravotní stav nebo drogovou závislost selhávají v průběhu studia na jiných středních školách. Na stanovenou koncepci navazuje precizně zpracovaný Plán práce na školní rok 1999/2000, který vychází z podrobné analýzy výsledků uplynulého školního roku. Plán stanoví hlavní úkoly a cíle týkající se výchovně-vzdělávacím procesu, oblasti materiálně-

technické a oblasti vnějších vztahů školy a je projednán se Sdružením rodičů i se zřizovatelem. Plán práce na školní rok 1999/2000 je v průběhu roku rozpracován do krátkodobých plánů, které konkretizují činnost školy v jednotlivých měsících. Při plánování je vhodně využíváno podnětů a připomínek metodických orgánů i jednotlivých pedagogů.

Činnost školy je v souladu se zařazením školy do sítě škol. Výuka ve zvláštní škole probíhá dle schváleného učebního plánu. V učebním plánu praktické školy byly provedeny úpravy, které svým rozsahem přesahují kompetence ředitelky. Škola umožňuje žákům praktické školy doplnit si vzdělání v kurzu na doplnění vzdělání poskytovaného zvláštní školou. Organizování kurzu je povoleno školským úřadem a kurz probíhá dle platných předpisů.

Učitelé rozpracovávají pro jednotlivé žáky individuální plány, které správně postihují jak složku vzdělávací tak i výchovnou. Plnění plánů je vyhodnocováno na pedagogických radách.

Učivo osnov je pro všechny předměty rozpracováno do tematických plánů.

Plánování je na velmi dobré úrovni.

Organizování

Řízení školy zajišťují ředitelka a zástupkyně. Jejich kompetence jsou přesně vymezeny a mají písemnou podobu. V době inspekce ředitelka zvažovala delegování některých dílčích pravomocí na další pedagogické pracovníky.

Škola vede dokumentaci stanovenou § 38a zákona č.29/1984 Sb. Nedostatky byly zjištěny v protokolech o přijetí žáků na praktickou školu, v rozhodnutích o ukončení docházky do praktické školy a v několika případech i v dokumentaci týkající se diagnostických pobytů ve zvláštní škole. Školní řád neobsahuje práva žáků, přístup učitelů k zapisování do knihy úrazů není jednotný. Drobné nedostatky byly shledány v některých třídních knihách. Také v organizaci vyučování jsou rezervy. Současná výuka pracovní a tělesné výchovy v několika třídách neumožňuje v některých dnech optimální využití dílny a tělocvičny. V prvním a druhém ročníku praktické školy je ve skupinách při praktických cvičeních překračován maximální počet žáků, stanovený vyhláškou MŠMT 127/1997 Sb. o speciálních školách.

Vynikajícím způsobem je vypracována výroční zpráva, která poskytuje podrobné informace o škole a zároveň slouží škole jako zdroj sebehodnocení.

Osobní data jsou uložena u zástupkyně ředitelky a jsou chráněna proti zneužití.

Ve škole jsou ustanovena dvě metodická sdružení. Jejich činnost přispívá ke zvyšování kvality výchovně-vzdělávacího procesu a je dokumentována zápisy.

Pracovníci školy i žáci mají zajištěn přístup k potřebným informacím. Ty jsou předávány při častých osobních kontaktech ředitelky a zástupkyně s pedagogy i žáky, dále na každotýdenních provozních poradách, na pedagogických radách a metodických sdruženích. Vhodně je využíváno školního rozhlasu, nástěnek a dalších způsobů šíření informací.

Škola se snaží o dobrou spolupráci se zákonnými zástupci žáků a poskytuje jim všechny potřebné informace. Aktuální problémy jsou řešeny neprodleně. Pozitivem je činnost Sdružení rodičů speciální školy a pravidelné organizování třídních schůzek. Dobrá je spolupráce s orgány státní správy a samosprávy, zejména s MŠMT ČR, s ŠÚ, se zastupitelstvem Prahy 1, s policií, kurátory a orgány sociální péče. Škola má kvalitně zpracovány projekty pro prevenci drogových závislostí a asociálních jevů.

Prezentace školy na veřejnosti je plánovaná a promyšlená, v této oblasti škola vyniká. Pedagogové zpracovávají velké množství projektů na zlepšení práce s mládeží s handicapem a pořádají pro žáky mnoho zajímavých a přínosných akcí. Aktivity pedagogů i žáků jsou často prezentovány nejen v denním tisku i časopisech, ale i na odborných seminářích, konferencích a

přednáškách. V budově školy byla vybudována galerie, která umožňuje nejen prezentaci prací žáků školy, ale i organizování různých významných kulturních a společenských setkání a dalších akcí. Škola přijala čestný název Speciální školy K.Herforta a je fakultní školou Pedagogické fakulty Univerzity Karlovy.

Organizování je velmi dobré.

Vedení a motivování pracovníků

Vedení školy vytváří vhodné podmínky pro uplatnění tvořivosti a iniciativy pracovníků. Většina pracovníků těchto podmínek využívá a aktivně se podílí na zkvalitňování výchovně vzdělávacího procesu. Dvě pracovnice školy byly v letošním roce odměněny za vynikající práci obvodním zastupitelstvem. Pedagogičtí pracovníci školy vedou ve svém volném čase zájmové kroužky a pořádají pro děti v průběhu školního roku desítky kulturních, sportovních, poznávacích a dalších akcí. S přispěním ředitelky školy pedagogové vypracovali řadu zajímavých a podnětných projektů, mimo jiné projekty „Prevence sociálně patologických jevů“, „Práce s méně úspěšnými žáky“, „Jak vytváříme radostný svět pro handicapované děti“. Pro potřeby učitelů zvláštních škol byly v ZvŠ Josefská vyvinuty návrhy testů z chemie a z dějepisu, které se mohou stát významným přínosem pro objektivní hodnocení výsledků výuky v těchto předmětech.

Kvalitní je systém dalšího vzdělávání pedagogů, který sestává z účasti pedagogů na odborných seminářích, přednáškách, konferencích a ze studia literatury, které je nezbytné pro vypracování jednotlivých školních projektů. Přínosem pro pedagogy jsou i vzdělávací zájezdy, pedagogické praxe studentů a návštěvy speciálních pedagogů z jiných zemí. Pamatováno je na mladé učitele, kterým zkušenější kolegové v případě potřeby poskytují metodickou pomoc.

Ředitelka má vypracována přesná kritéria pro hodnocení pracovníků. Dle úspěšnosti jejich plnění je stanovena a v průběhu roku i přehodnocována výše osobních příplatků. Kritéria jsou veřejná.

Vedení a motivování pracovníků je vynikající.

Kontrolní mechanismy

Ve škole je vytvořen systém vnitřní kontroly, který zahrnuje jak kontrolu provozu školy a jejího hospodaření, tak i kontrolu výchovně vzdělávacího procesu. Ta sestává z hospitačních činností, z prověřování pedagogické dokumentace, z kontroly práce výchovného poradce, třídních učitelů i metodických sdružení.

Kvalita hospitačí je dobrá. Průběh výuky ve sledovaných hodinách byl zaznamenáván původně do sešitů, v průběhu roku vedení školy přechází na efektivnější záznamy do hospitačních archů s přesně vymezenými kritérii. Výsledky hospitačních činností jsou projednávány s pracovníky. Zjišťovány jsou zpravidla méně závažné nedostatky. Analýza výsledků kontrol je prováděna na pedagogických radách a v metodických sdruženích.

Rezervy byly zjištěny v kontrolní činnosti týkající se vedení dokumentace.

Kontrolní mechanismy jsou velmi dobré.

Hodnocení kvality řízení

Kvalita vedení a motivování pracovníků je vynikající, kvalita plánování, organizování a kontrolních činností je velmi dobrá. Celkem je kvalita řízení velmi dobrá.

VÝČET DOKLADŮ, O KTERÉ SE INSPEKČNÍ ZJIŠTĚNÍ OPÍRÁ

- Rozhodnutí o zařazení do sítě škol
- učební plán praktické školy
- třídní knihy, třídní výkazy
- evidence žáků školy
- školní řád, rozvrh hodin
- záznamy z pedagogických rad
- rozhodnutí ředitele o zařazení do speciální školy
- osobní dokumentace žáků
- kniha úrazů
- výroční zpráva za školní rok 1998/99, příloha k výroční zprávě
- plán práce na školní rok 1999/2000
- výkaz o speciálních školách
- hospitační záznamy
- projekty „Práce s méně úspěšnými žáky“, „Prevence sociálně patologických jevů“, „Jak vytváříme radostný svět pro handicapované děti“
- návrhy testů z dějepisu a chemie
- záznamy ze schůzí metodických sdružení
- zápisy z třídních schůzek a z jednání se členy Sdružení přátel školy K.Herforta
- individuální výchovně-vzdělávací plány, tematické plány
- kritéria pro osobní ohodnocení pedagogických pracovníků.

ZÁVĚR

zásadní pozitiva

- vynikající způsob vedení a motivování pracovníků školy
- vysoká angažovanost pedagogů ve výchovně vzdělávacím procesu
- plánovaná a promyšlená prezentace školy na veřejnosti
- kvalitně zpracovaná výroční zpráva a Plán práce školy na šk. rok 1999/2000
- velmi dobrá spolupráce školy s orgány státní správy, samosprávy, s občanskými sdruženími a dalšími subjekty

zásadní negativa

- organizace výuky pracovní a tělesné výchovy neumožňuje v některých dnech optimální využití dílenských pracovišť a tělocvičny
- nedodržování obecně závazných právních předpisů

doporučení

- upravit organizaci výuky pracovní a tělesné výchovy tak, aby lépe umožňovala optimální využití dílenských pracovišť a tělocvičny
- systematicky odstraňovat dílčí nedostatky ve výuce, obsažené v inspekční zprávě

- přizpůsobit pořádání školních akcí výuce tak, aby byla zachována její plynulost, zvážit optimální počet těchto akcí

Kvalita vzdělávání poskytovaného ve zvláštní i praktické škole je velmi dobrá stejně jako kvalita řízení. Celkově je škola hodnocena jako velmi dobrá.

Finanční prostředky přidělené ze státního rozpočtu jsou vzhledem k účelu jejich poskytnutí a vzhledem ke schváleným učebním osnovám využívány efektivně.

Datum vyhotovení inspekční zprávy a složení inspekčního týmu

Razítko

Školní inspektoři	Titul, jméno a příjmení	Podpis
Vedoucí týmu	Mgr. Karel Kuchler	Karel Kuchler v .r
Členové týmu	Mgr. Karel Kaprálek	.Karel Kaprálek v.r.

V Praze dne 23. prosince 1999

Datum a podpis ředitelky školy stvrzující převzetí inspekční zprávy

Datum převzetí inspekční zprávy: 18.1.2000

Razítko

Dr. D. Čapková

dr.D.Čapková v.r.
Podpis ředitelky

Předmětem inspekce bylo dílčí zhodnocení činnosti školy dle § 18 odst. 3, 4 zákona ČNR č. 564/1990 Sb., o státní správě a samosprávě ve školství, ve znění pozdějších předpisů.

Dle § 19 odst. 8 téhož zákona může ředitel školy podat připomínky k obsahu inspekční zprávy České školní inspekci do 14 dnů po jejím obdržení. Připomínky k obsahu inspekční zprávy jsou její součástí.

Hodnotící stupnice

Stupeň	Širší slovní hodnocení
Vynikající	<i>Zcela mimořádný, příkladný</i>
Velmi dobrý	<i>Výrazná převaha pozitiv, drobné a formální nedostatky, nadprůměrná až spíše nadprůměrná úroveň</i>
Dobrý	<i>Negativa a pozitiva v rovnováze, průměrná úroveň</i>
Ještě vyhovující	<i>Převaha negativ, výrazné nedostatky, citelně slabá místa</i>
Nevyhovující	<i>Zásadní nedostatky, které ohrožují průběh výchovně-vzdělávacího procesu.</i>
Plní, je v souladu	<i>Dodržuje, čerpá účelně, efektivně</i>
Neplní, není v souladu	<i>Nedodržuje, nečerpá účelně, efektivně</i>

Další adresáti inspekční zprávy

Adresát	Datum předání/odeslání inspekční zprávy	Podpis příjemce nebo čj. jednacího protokolu ČŠI
Školský úřad	31.ledna 2000	010 138/00-4011
Zřizovatel	31.ledna 2000	010 139/00-4011
Rada školy	-	-

Připomínky ředitelky školy

Datum	Čj. jednacího protokolu ČŠI	Text
21.ledna 2000	010127/004011	viz. příloha